

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (descriptive study) เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมภายในบ้านและการเกิดโรคติดเชื้อเฉียบพลันทางเดินหายใจในเด็กอายุ 0-5 ปีที่มารับการรักษาที่สถานีอนามัยบ้านปง ตำบลบ้านปง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่างเดือน ตุลาคม 2550 ถึง กันยายน 2551

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ เด็กอายุ 0-5 ปีที่อยู่ในเขตรับผิดชอบของสถานีอนามัยบ้านปง 5 หมู่บ้าน ประกอบด้วย หมู่ 1 หมู่ 2 หมู่ 4 หมู่ 8 และหมู่ 9 ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2550 ถึง 30 กันยายน 2551 จำนวน 208 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เด็กอายุ 0-5 ปีที่มารับการรักษาด้วยโรคติดเชื้อเฉียบพลันระบบหายใจที่สถานีอนามัยบ้านปง ระหว่าง วันที่ 1 ตุลาคม 2550 ถึง 30 กันยายน 2551 จำนวน 106 คน คัดลอกรายชื่อจากฐานข้อมูลงานรักษาพยาบาลในโปรแกรม CM_POP ของสถานีอนามัยบ้านปง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเอง มีข้อคำถามจำแนกเป็น 2 ส่วน ดังนี้ คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ได้แก่ ความสัมพันธ์ของผู้ให้สัมภาษณ์กับเด็ก เพศ อายุ เชื้อชาติ การศึกษา สภาพการรู้หนังสือปัจจุบัน อาชีพ และจำนวนเด็กอายุ 0-5 ปีที่พักอาศัยอยู่ในบ้าน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านที่อยู่อาศัย และสภาพแวดล้อมภายในบ้านที่เด็กพักอาศัยอยู่

- ความแออัด ได้แก่ จำนวนคนอาศัยภายในบ้าน จำนวนห้องภายในบ้านจำนวนคนที่นอนห้องเดียวกันกับเด็ก ขนาดพื้นที่ใช้สอยทั้งหมด

- การระบายอากาศของบ้าน ได้แก่ ความสูงจากพื้นห้องถึงเพดาน ขนาดพื้นที่หน้าต่าง และช่องระบายอากาศภายในบ้าน

- มลภาวะของอากาศภายในบ้าน ได้แก่ การก่อมลพิษภายในบ้านจำนวนครั้งและเชื้อเพลิงที่ใช้ในการหุงต้ม จำนวนผู้สูบบุหรี่ในบ้าน จำนวนบุหรี่ที่สูบต่อวันของสมาชิกในบ้านทุกคน การจุกอุดภายในบ้าน

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้ศึกษาสร้างแบบสอบถามโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ประกอบไปด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อม 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการสร้างเครื่องมือวิจัย 1 ท่านและผู้เชี่ยวชาญด้านงานควบคุมโรคติดต่อ 1 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะก่อนนำไปใช้จริง

การรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนก่อนดำเนินการรวบรวมข้อมูล

1. ทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงสาธารณสุขอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อขอความร่วมมือในการประสานงานกับฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการศึกษา

2. ผู้ศึกษาติดต่อประสานงานกับหัวหน้าสถานีอนามัยตำบลบ้านปาง เพื่อให้เตรียมพื้นที่โดยขอความร่วมมือแจ้งกำหนดการนัดหมาย วัน เวลา สถานที่ ที่จะเข้าไปสัมภาษณ์ แก่ผู้ปกครองของเด็กอายุ 0-5 ปีที่ป่วยด้วยโรคติดเชื้อเฉียบพลันระบบหายใจในแต่ละหมู่บ้าน

ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล

1. ผู้ศึกษาดำเนินการสัมภาษณ์มารดาหรือผู้ดูแลเด็ก ที่บ้านของเด็กที่ป่วยตามวันเวลาที่กำหนด โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ และการพิทักษ์สิทธิของบุคคล เพื่อการให้ข้อมูลที่เป็นความจริง ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ก็สัมภาษณ์จากผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก ส่วนข้อมูลด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมภายในบ้าน เกี่ยวกับความแออัด เรื่องจำนวนห้อง จำนวนคนพักอาศัยภายในบ้าน ก็ใช้วิธีการสัมภาษณ์จากผู้ปกครองเด็ก ในกรณีที่ห้องแต่ละห้องมีการกั้นผนังห้องในลักษณะกั้นเพียงแค่ระดับสายตา แต่ด้านบนของผนังห้องเปิดโล่ง อากาศในแต่ละห้องไหลเวียนหา

กัน ได้จะกำหนดในนับเป็น 1 ห้อง ในส่วนพื้นที่ใช้สอยทั้งหมดของบ้านวัดความกว้าง ยาว ของบ้าน โดยใช้วิธีการนับก้าว แล้วค่อยนำกลับมาคำนวณเป็นหน่วยวัดมาตรฐาน(เมตร) (1 ก้าว = 0.6 เมตร) เมื่อได้หน่วยของความกว้าง ยาว เป็นเมตรแล้ว จึงนำมาคำนวณเป็นพื้นที่ต่อไปในการวัด ความสูงจากพื้นห้องถึงเพดาน ใช้ตลับเมตรวัด วัดจากพื้นห้องจนถึงฝ้าเพดานในบ้านที่มีการติดฝ้า เพดาน ส่วนในกรณีของบ้านที่ไม่มีการติดฝ้าเพดาน วัดจากพื้นห้อง ไปจนถึงปลายจั่วของบ้าน สำหรับในเรื่องของพื้นที่ช่องระบายอากาศทั้งหมดของบ้าน คำนวณโดยการนำพื้นที่ของช่องระบาย อากาศที่เปิดใช้จริงในช่วงเวลาที่ผู้สัมภาษณ์ดำเนินการเก็บข้อมูลมาคำนวณ ใช้วิธีการคำนวณพื้นที่ จาก ความกว้าง ยาว ของช่องระบายอากาศแต่ละช่อง แล้วจึงนำมาคำนวณรวมเป็นพื้นที่ระบาย อากาศทั้งหมด สำหรับคำถามประเมินมลภาวะของอากาศภายในบ้าน เช่น มีการก่อมลพิษภายในบ้าน หรือไม่ ชนิดของเชื้อเพลิงที่ใช้ในการหุงต้ม การสูบบุหรี่ภายในบ้าน การจุดธูปภายในบ้านก็เก็บ ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็กในบ้านที่สัมภาษณ์ ใช้เวลาในการเก็บรวบรวม ข้อมูล ระหว่างวันที่ 18 พฤศจิกายน ถึง 20 ธันวาคม 2551

2. นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล ก่อนนำไป วิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน